

Gheorghe Alexandrovici Znamenski

**Tainele vieții
de după moarte**
(vedenii și întâmplări minunate)

Traducere din limba rusă:

Florentina Cristea

EDITURA EGYMENITA

2020

Respect pentru oameni și cărți

Cel mai des se arată pe pământ sufletele incapabile de aspirații nobile și lipsite de comunicarea cu duhurile luminii. Ele, în funcție de necesitate, se agață de pământ și se amestecă constant în viața noastră. Sunt extrem de preocupate de ceea ce a înrobât mintea și inima lor în timpul existenței lor pământești. De aceea, pentru ele, în special, trebuie să ne rugăm, să le ajutăm să se ridice de la pământ la cer.

În încheiere vom spune că multe persoane, care mai înainte nu erau convinse de nemurirea sufletului și de existența vieții de după moarte, după arătările celor adormiți au devenit pentru totdeauna profund credincioase și nicio obiecție nu mai este în stare să clatine această credință a lor.

Cuprins

Cuvânt de folos pentru prieteni 5

I. Învățăture despre Dumnezeu, ce este viața, ce este moartea și ce îl așteaptă pe om după moarte 7

 Învățătura ortodoxă despre existența lui Dumnezeu și despre nemurirea sufletului 7
 Țelul vieții 27
 Învățătura Sfântului Tihon de Zadonsk despre viața creștină 30
 Ce este moartea? 40
 Despre necesitatea pregătirii pentru moarte 44
 Rugăciunea săvârșită în biserică și milostenia 47
 Starea sufletelor după moarte 58
 Locul raiului după învățătura Sfintei Scripturi și a Sfinților Părinți ai Bisericii 62

II. Călătorii ale oamenilor în Rai 67

 Un vis minunat 67
 Povestirea surorii Tecla 68
 O vedenie a locașurilor din Împărăția Cerurilor 84
 O vedenie minunată 89
 Din lumea tainelor 97
 Un vis educativ: Însemnările din chilie ale unui călugăr 119

III. Călătorii ale oamenilor în iad 126

 Ce sunt chinurile iadului? 126
 O oră de chin în iad 128
 O oră de chinuri infernale pe pământ 130

IV. Credincioșii înainte de moarte 135

<i>Cum întâmpină moartea sfinții și oamenii credincioși</i>	135
<i>Minunatul sfârșit al unui băiat creștin</i>	145
<i>Moartea unui băiat creștin</i>	152
<i>Să dea Dumnezeu ca fiecare să moară așa! Povestirea preotului Grigorie Voronțov</i>	154
<i>Vedenia de pe patul de moarte și săvârșirea în pace a unui creștin ortodox: Povestirea diaconului Ioan Sviridov</i>	160
<i>Tânăra Ana și viața viitoare</i>	164
<i>O persoană care a înlemnit: Povestirea unui preot</i>	183

V. Păcătoșii înainte de moarte 186

<i>Moartea năprasnică</i>	186
<i>Exemple din viața oamenilor care au avut moarte năprasnică</i>	192
<i>Vedenii ale păcătoșilor pe patul de moarte</i>	194
<i>Domnul îi primește și pe păcătoșii care se căiesc</i>	199

VI. Importanța rugăciunii pentru cei adormiți 208

<i>Rugămintea celor adormiți pentru pomenirea lor și recunoștința pentru rugăciunile celor vii</i>	212
<i>Rugăciunea pentru cei adormiți este plăcută înaintea lor</i>	224
<i>Puterea pomenirii săvârșite în biserică: Povestirea protoiereului Grigorie Utrobin</i>	225
<i>Toți avem nevoie de credință și rugăciuni când suntem vii și de pomenire când murim</i>	228
<i>Puterea rugăciunii</i>	232

VII. Morală și concluzii 236

<i>Morala care se desprinde din aceste povestiri</i>	236
<i>Concluzii generale din povestirile despre arătările celor adormiți</i>	239

Distribuție:
S.C. Egumenița S.R.L.
tel./fax: 0236-326.730
e-mail : editura@egumenita.ro
www.egumenita.ro

I. Învățăături despre Dumnezeu, ce este viața, ce este moartea și ce îl așteaptă pe om după moarte

Învățătura ortodoxă despre existența lui Dumnezeu și despre nemurirea sufletului

Existența lui Dumnezeu are dovezi la fel de solide atât în istoria omenirii, în datele strânse din experiențe, cât și în mărturia propriului nostru suflet. Cu cât mai mult aprofundează omul cunoașterea lui Dumnezeu în natură, cu cât mai atent își urmărește propria sa experiență și, totodată, are grijă să își păstreze bunătatea în inimă și conștiința curată, cu atât mai clar devine pentru el adevărul existenței lui Dumnezeu.

Ființa Dumnezeiască este, mai presus de orice, cunoaștere nu numai a oamenilor, ci și a Îngerilor, Dumnezeu este „Lumină neapusă”. Dacă în fața luminii create a soarelui văzut, ochiul nostru nu poate rezista prea mult, cum poate rezista ochiul minții noastre în fața Luminii Veșnicului Soare al duhurilor, în fața Căruia și cetele superioare ale Îngerilor își acoperă fețele lor?! Minte limitată a omului față de Dumnezeu – obiectul cunoașterii – este precum

Decretul C.F. a Bibliotecii Naționale a României
ZNAVENTA, GHEORGHE ALEXANDROVICI

Traducere de după moartea / Gheorghe Alexandrovici Znaventă
edită de la Edit. Florința Cristea, Galați - Epimeteia, 2000
ISBN 978-960-550-100-0

L. Cristea, Florința Cristea

căușul mâinii față de apa mării și chiar mai mică decât căușul mâinii. Poți termina de scos apa din mare cu căușul mâinii? Și, chiar de ar fi posibil acest lucru, pentru că marea are limite și o anumită adâncime, tot ar fi imposibil să epuizezi cu vasul cel mic al minții omenesci abisul Înțelepciunii Dumnezeu-iei, a cărui vastitate este nemărginită și adâncimea nemăsurată.

Calea cunoașterii lui Dumnezeu constă în experiența duhovnicească lăuntrică. Sfântul Vasile cel Mare a studiat științele în faimoasa Școală din Atena, care atrăgea în vremea aceea la sine floarea inteligenței și a talentului. El a studiat oratoria, astronomia, filozofia, fizica, medicina, științele naturii. A fost mândria profesorilor lui. Dar toate aceste științe laice nu au putut sătura mintea lui, care căuta ceva mai înalt, căuta lumina cerească și, după terminarea studiilor, s-a dus în acele ținuturi în care trăiau asceții creștini și în care ar fi putut cunoaște pe deplin adevărata știință creștină.

A fost în Egipt, Cartagina, Siria și Palestina. Acolo a găsit și îndrumare duhovnicească și o mare colecție de lucrări teologice, pe care le-a studiat cu sârguință multă vreme.

Necredincioșii spun cu mândrie că rațiunea nu recunoaște lumea suprasensibilă, viața de apoi. Ei au uitat cuvintele celui mai înțelept dintre muritori, că: tot ceea ce știe și ce poate înțelege omul este nimic în comparație cu ceea ce nu știe și nu poate înțelege. Și acest fapt Socrate l-a aflat din experiența de o viață, dedicată căutării adevărului.

În afară de limitele naturale ale minții noastre, cunoașterea lui Dumnezeu o mai împiedică întunecarea ei prin păcat.

„Mă minunez de acei oameni, destul de mulți la număr, spune Simeon Noul Teolog, cărora nu le este frică să teologhisească¹ despre Dumnezeu, fiind plini de păcate. Noi, care nu ne cunoaștem nici pe noi înșine, nici ceea ce este în fața ochilor noștri, ne apucăm cu îndrăzneală și fără frică să filozofăm despre cele ce sunt de nepătruns pentru noi, mai ales, fiind goi de harul Sfântului Duh, care luminează și învață tot adevărul.”

Va veni vremea, când multe taine ne vor fi descoperite în întregime, dar în acest scop trebuie să parcurgem drumul cel lung și plin de răspundere al dezvoltării spirituale corecte.

Dacă doriți să se schimbe viața care vă înconjoară, învața creștinismul, schimbați-vă pe voi înșiși, educați-vă inima.

Viața frățească, bazată pe iubire, Împărăția lui Dumnezeu pe pământ sunt posibile, numai că trebuie căutate nu undeva în jur, nu în afara noastră, ci înlăuntrul nostru, în inima noastră.

Pentru a intra în Împărăția lui Dumnezeu și în Biserica întemeiată de Domnul pe pământ, pentru a împlini poruncile lui Hristos și a cunoaște tainele învățăturii Lui trebuie să ne naștem din nou din Sfântul Duh. A împlini legea lui Hristos în această

¹ A teologhisi = (gr. *theos* = Dumnezeu, gr. *logos* = cuvânt) A studia și a vorbi despre Dumnezeu. (n.ed.)

Respect pentru oameni și cărți

viață cu puterile noastre slabe și înclinate spre păcat, fără nicio îndoială, este imposibil; acest lucru este posibil numai cu ajutorul harului Sfântului Duh, prin înnoirea firii noastre.

Până în prezent, creștinismul nu a fost înțeles și nici prețuit de lume, dar tocmai el este acea „comoară nepieritoare” pe care oamenii o caută cu atâta ardoare. Această comoară este legătura reală launtrică cu Hristos, care se transformă în bucuria nesfârșită a veșniciei.

Experiența duhovnicească atestă apropierea dintre duhul nostru și Duhul lui Dumnezeu, influența Divinității asupra sufletului nostru, care intră în legătură vie cu Ea; în acest sentiment al prezenței sau al apropierii Divinității constă însăși esența sentimentului religios sau a credinței.

Pentru noi, fiii cei credincioși și devotați ai Bisericii, îndoieli cu privire la Dumnezeirea lui Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, nici nu pot exista, dar câte suflete, poate, tind cu stăruință către Hristos și nu găsesc în sinea lor deplină credință în El?! Sunt tot timpul tulburate de îndoieli la gândul că există multe lucruri, pe care nicidecum nu le pot admite și înțelege.

Însă degeaba credem că îndoielile noastre sunt ceva nou și nemaîntâlnit: ele au existat încă din timpul vieții Domnului și apoi s-au repetat și se repetă neîncetat, căci vrăjmașul neamului omenesc nu doarme și lucrează fără încetare, căutând să ne piardă. Și noi înșine, singuri, fără Hristos, nu putem birui puterea lui rea, dar, renăscuți prin har în co-

muniunea cu Mântuitorul nostru, căpătăm posibilitatea de a ne lupta și a-i birui pe vrăjmașii noștri.

Discordia dintre credință și rațiune se observă numai acolo unde credința este slabă. Dacă necredincioșii găsesc multe lucruri de neînțeles în învățătura despre Dumnezeu, acest lucru se explică de la sine prin faptul că Revelația a venit la noi nu din sfera cunoașterii și a vieții noastre, ci din acele sfere nelimitate ale existenței, în care locuiește și Se descoperă pe Sine Ființa Supremă. Toate obiecțiile rațiunii împotriva Revelației cad de la sine, pentru că, în cea mai mare parte, ele sunt întemeiate pe faptul că rațiunea nu vrea să pătrundă mai adânc în Revelația Supremă.

Dumnezeiescul Văzător al inimilor, Hristos Mântuitorul, a fost primul Care a arătat lumii că singurul izvor al vieții sociale, politice și istorice este spiritul omului și, cu cât este el mai desăvârșit, cu atât mai desăvârșită va fi toată creația.

De adevărul existenței lui Dumnezeu este indisolubil legat un alt adevăr: al spiritualității și al nemuririi sufletului omenesc.

Observăm că dorința de a trăi, de a trăi la nesfârșit, îi este dată omului de Creator nu fără un scop anume. Acesta ar fi primul indiciu cu privire la nemurirea sufletului, primul îndemn de a ne pregăti pentru viața viitoare. Dorința de a trăi este legată de dorința fericirii, pe care o așteaptă fiecare. Această dorință arzătoare de fericire nu poate fi satisfăcută aici, prin urmare, trebuie să existe o viață viitoare în care să poată fi împlinită această dorință înflăcărată a inimii noastre.

Vedem că Dumnezeu, punând în natura omului anumite dorințe, dă totodată și mijloacele pentru satisfacerea lor. Când suntem chinuiți de sete, bem apă; foamea o potolim mâncând; când suntem oboșiți de muncă, simțim nevoia de a ne întări și a ne înnoi puterile prin odihnă. Dar fericirea o așteptăm neîncetat și nimeni nu ne-o poate da.

Oare această fericire nu există nicăieri? Oare Dumnezeu a pus în noi această dorință, fără să aibă de gând să o satisfacă vreodată? Nu, Pronia Divină, care îi oferă trupului nostru toate bunătățile pământesti, nu poate părăsi pentru totdeauna sufletul nostru, care este însetat de fericire. Și, întrucât fericirea nu există aici, ea trebuie să existe dincolo de granițele vieții noastre, într-o viață viitoare, în sânul lui Dumnezeu.

Există și o altă dorință, apropiată de această dorință a fericirii și anume dorința de desăvârșire, care, din cauza scurtei durate a vieții noastre pământești, nu poate fi satisfăcută aici. Și ni se pare rezonabil să credem că Dumnezeu, Care ne-a dăruit nouă această dorință, o va satisface în viața viitoare.

De asemenea, observăm și faptul că facultățile noastre mintale și capacitatea noastră afectivă nu se dezvoltă și nu se desăvârșesc în măsura în care ele ar putea. Dar Dumnezeu nu lasă opera Sa neterminată. Prin urmare, trebuie să presupunem că, în marea Sa înțelepciune, El păstrează pentru duhul nostru o altă viață în care omul se poate desăvârși.

Omul poate dobândi în fiecare zi cunoștințe noi. Câte progrese poate face el din copilărie până

la bătrânețe în științe! Cât se poate desăvârși el în buna credință! Totuși, omul moare și educația lui intelectuală și morală rămân neterminate. El s-ar putea desăvârși mai mult și într-una și în cealaltă; ar putea studia și mai bine minunatele fenomene ale lumii lui Dumnezeu; el vrea să dezrădăcineze cu desăvârșire din inima sa patimile și în locul lor să sădească virtuți, într-un cuvânt, să se apropie mai mult de acel ideal, care îi este recomandat de Însuși Dumnezeu, dar moartea îl oprește înainte ca el să termine acel drum pe care ar trebui să îl parcurgă. În acest caz, Dumnezeu Și-ar lăsa lucrarea Lui neterminată, mai mult spus, ar permite ca omul să moară pentru totdeauna chiar în clipa în care este apt cu adevărat să se desăvârșească!

Ne putem, oare, imagina că un tată, care i-a dat la început fiului său o educație minunată, l-ar închide pe acesta pentru tot restul vieții între patru pereți, în loc să îi îngăduie să își continue studiile și să adune roadele educației sale? Așa și aici, este imposibil ca cel ce iubește binele și tinde către desăvârșire, ale cărei idei și senzație îi sunt date de Dumnezeu, să fie oprit în calea desăvârșirii sale.

Cine dintre noi nu își dorește să cunoască mai bine legile naturii, după care Pronia lui Dumnezeu conduce lumea? Cine nu își dorește să îl cunoască pe Cel Care este Cauza a tot ceea ce există? Ce copilăș nu își dorește să îl vadă pe tatăl său, pe care îl cunoaște numai după binefacerile primite din partea lui? Oare Dumnezeu ne-ar fi dat nouă posibilitatea de a ne înălța cu gândul la El dacă noi nu ar trebui

Respect pentru oameni și cărți

să ne desfătăm, contemplând mai bine natura Lui, desăvârșirile Lui, țelul final al creației și așa mai departe?

Minunat este chipul sufletului care se desăvârșește în adevăr și virtute! Oare, Dumnezeu îl distruge înainte ca această desăvârșire să fie completă? Desăvârșirea, ca și fericirea, nu aparține lumii acesteia: ea aparține altei împărății. Dar unde este ea dacă nu în viața viitoare? Omul este cununa întregii creații pământești, însă această creație nu este terminată.

Noi suntem doar niște pietre, menite să intre în construcția unei clădiri magnifice, noi ne aflăm în școala pregătitoare în care se predau numai noțiunile elementare ale învățaturii, noi traversăm numai vârsta copilăriei aceluia veac îndelungat ce se numește veșnicie. Moartea nu face decât să scoată de pe noi învelișul pământesc și grosolan, insuficient pentru viitoarea noastră existență.

Când ne amintim că oamenii care au avut inima foarte curată, care au luptat neîncetat cu vrăjmașii duhovnicești și au fost încununati cu o mulțime de biruințe, cum a fost, de exemplu, Sfântul Apostol Pavel, nici după atâtea eforturi neobosite nu au fost convinși că au atins desăvârșirea la care au năzuit, când ne gândim că Domnului, poate, Îi place să vadă cum sporesc faptele Sale în buna credință, că Îi place să vadă cum se apropie din ce în ce mai mult de asemănarea cu El, nu ne putem imagina că Domnul le-a lăsat la jumătatea drumului către desăvârșire și, ca răsplată pentru meritele lor, le-a dăruit

moartea, pieirea. Aceste fapte sunt incompatibile cu bunătatea și înțelepciunea dumnezeiască.

Așteptarea vieții viitoare împreună cu credința în Dumnezeu sunt temelia vieții prospere pe pământ. Se știe că acele popoare în sânul cărora a slăbit credința în viața viitoare, au fost supuse diferitelor dezastre; temeliile vieții familiale, sociale li s-au zdruncinat; aceste popoare au căzut pradă luptelor interne și înrobirii de către dușmanii din afară. A fost o perioadă, în care tot neamul omenesc, în afară de familia dreptului Iov, din porunca lui Dumnezeu a fost distrus de potop, pentru că oamenii atunci își pierduseră credința și în Dumnezeu, și în nemurirea sufletului. Trupul lor înrobise atât de mult duhul, încât ei uitaseră de înalta lor demnitate: de aceea Dumnezeu a și spus despre acești oameni: *Nu va rămâne Duhul Meu pururea în oamenii aceștia, pentru că sunt numai trup* (Facerea 6, 3). La fel va fi și înainte de A Doua Venire a lui Iisus Hristos pe pământ și de sfârșitul lumii.

Problema nemuririi este o chestiune vitală: toată viața noastră, atât personală, cât și socială, este întemeiată pe credința în nemurirea sufletului și în viața viitoare.

Nemurirea omului constă în faptul că sufletul lui, după moartea trupului, continuă să trăiască separat de trup și omul își continuă existența în lumea cealaltă. Moartea nu întrerupe existența omului, ci doar o modifică.

Dumnezeu nu este un Dumnezeu al morților, ci un Dumnezeu al celor vii și viața noastră pămân-

Respect pentru oameni și cărți

tească este doar un început, o pregătire pentru viața veșnică, fără de sfârșit. Nu a existat și nu există niciun popor care să nu aștepte viața viitoare: acest sentiment este inherent sufletului omenesc.

Aduceți-vă aminte de scriitorul grec din antichitate, de istoricul Plutarh, care a călătorit mult în viața sa și a văzut tot felul de țări și popoare și care a scris: „Ocoliți tot pământul și veți vedea multe diferențe în toate privințele; veți vedea așezări în care nu există niciun fel de legi; veți vedea oameni care nu știu ce sunt banii; veți întâlni orașe fără fortificații, triburi întregi care nu au locuințe, dar nicăieri nu veți găsi o țară sau un popor în mijlocul cărora să nu fie construite altare și jertfelnice unde să nu fie arse jertfe și înălțate rugăciuni la cer”.

În religiile păgâne găsim, cel mai adesea, presupuneri mai mult sau mai puțin clare cu privire la nemurirea sufletului și numai creștinismul oferă deplină autenticitate și o expresie adevărată credinței în nemurire și viața de după moarte, căci el nu este o învățătură omenească, ci un adevăr descoperit de Dumnezeu.

Această așteptare a vieții veșnice, care de când e lumea și pământul a existat în duhul omenesc, ca ceva de sus înăscut în el, a căpătat deplină și desăvârșită dezvoltare în creștinism. Cu o uimitoare putere de convingere, vorbește, de exemplu, Apostolul Pavel despre înviere și viața viitoare în primele sale epistole către corinteni și tesaloniceni. Viața de dincolo a devenit pentru apostoli un obiect al încrederii depline și neclintite, pentru că lor le-a fost

dat să vadă cu proprii ochi această viață de după moarte în persoana lui Hristos Cel înviat.

Această credință plină de har i-a însuflețit pe primii creștini și tot ea a strălucit cu putere în viața sfinților lui Dumnezeu și aproape în fața ochilor noștri s-a manifestat atât de viu, de pildă, în viața Cuviosului Serafim de Sarov, a stareților Lev, Macarie, Ambrozie și Iosif de la Optina, a Sfântului Ioan de Kronstadt, care încă de pe pământ au pășit oarecum peste granița tainică a lumii acesteia. Ei cunoșteau atât de bine tainele vieții viitoare, încât reflexia ei se oglindea parcă pe chipurile lor mereu pline de bucurie, ca ale unor copii, așa cum se vede la oamenii care, asemeni Apostolului Pavel, au fost răpiți până la al treilea cer² și au auzit acolo cuvinte de nespus³.

Oamenii care se apropie de desăvârșire, care au dobândit curăția inimii și au dobândit Duhul lui Dumnezeu, aflându-se încă în această lume, au îndrăzneală față de Atotțiitorul și vor intra în camera Lui, unde sunt Îngerii și duhurile sfinților. Fiind încă în trup, ei știu bine că vor împărăți cu Hristos, pentru că încă de aici, de pe pământ, au cunoscut dulceața luminii dumnezeiești și efectul puterii Lui.

² 2 Corinteni 12, 2: Cunosce un om în Hristos, care acum paisprezece ani – fie în trup, nu știu; fie în afară de trup, nu știu, Dumnezeu știe – a fost răpit unul ca acesta până la al treilea cer. (n.ed.)

³ 2 Corinteni 12, 3-4: Și-l știu pe un astfel de om – fie în trup, fie în afară de trup, nu știu, Dumnezeu știe, Că a fost răpit în rai și a auzit cuvinte de nespus, pe care nu se cuvine omului să le grăiască. (n.ed.)